

Šu 14 čís. 5 zákona, byl-li pronesen veřejně ve smyslu Šu 39 čís. 2 zákona.

(Rozh. ze dne 7. října 1925, Zm I 654/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Litomyšli ze dne 7. října 1924 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chrudimi ze dne 16. prosince 1924 byl porušen zákon v ustanovení Šu 20 zákona na ochranu republiky; oba rozsudky se zrušují jako zmátečné a obžalovaný sprostřuje se podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek Šu 20 zákona na ochranu republiky. Okresnímu soudu v Litomyšli se ukládá, by postoupil spisy příslušnému politickému úřadu k dalšímu řízení ve smyslu Šu 11 čís. pat. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák.

D ů v o d y:

Rozsudkem okres. soudu v Litomyšli ze dne 7. října 1924 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem Šu 20 zákona na ochranu republiky, jehož se dopustil tím, že dne 16. září 1924 v L. na veřejné silnici pronesl slova »Já se na Československou republiku vy . . . . . : já republiku nepotřebuji, já se na ni v . . . . . !«, čímž prý potupil jméno republiky. Odvolání obžalovaného proti tomuto rozsudku zamítl krajský jako odvolací soud v Chrudimi rozsudkem ze dne 16. prosince 1924, poukávav v podstatě na rozhodovací důvody prvního soudce. Oba rozsudky porušují zákon tím, že shledávají ve výroku obžalovaného skutkovou podstatu přestupku Šu 20 zákona na ochranu republiky, ačkoliv při správném výkladu zákona závadný výrok by mohl býti podřaděn jedině pod trestní ustanovení Šu 14 čís. 5 tohoto zákona, předpokládaje ovšem, že se stal veřejně ve smyslu Šu 39 zákona na ochranu republiky. Oba soudy přehlédly, že skutková podstata přestupku podle Šu 20 zákona předpokládá čin, jímž má býti snížena vážnost republiky buď potupením jejího jména nebo jejích symbolů (znaku, vlajky, barev), kdežto obžalovaný svým výrokiem hanobil způsobem surovým republiku samu tak, že to mohlo snížit její vážnost v očích těch, kdož jeho výroky slyšeli. Podle toho nemůže tu přijíti skutková podstata přestupku Šu 20 zákona vůbec v úvahu, jednání obžalovaného naplňovalo by spíše skutkovou podstatu přečinu podle Šu 14 čís. 5 zákona. Poněvadž však podle výsledků řízení výrok nebyl pronesen před zástupem, nýbrž pouze před více lidmi, lze jej podřaditi pouze pod ustanovení Šu 11 čís. pat. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák.

Čís. 2126.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Založení nové tajné organizace komunistické mládeže po jejím rozpuštění pro činnost státu nepřátelskou; trestný čin (§ 17 čís. 1) jest dokonán již založením organizace (přistoupením k ní); nezáleží na tom, zda vyvíjela pak skutečnou činnost.

(Rozh. ze dne 7. října 1925, Zm II 136/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 27. prosince 1924, pokud jím stěžovatelé uznáni byli vinnými jednak přečinem podle §u 17 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., jednak přečinem podle §u 5 tr. zák. a §u 17 čís. 1 zákona, mimo jiné z těchto

ď ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatku čís. 5 namítá zmateční stížnost především, že rozsudkový závěr, podle něhož šlo v projednávaném případě o tajné organisace ve smyslu §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, není skutkovým stavem odůvodněn, jelikož prý jednak není zjištěnými skutečnostmi prokázána skutečná činnost spolková, jednak není odůvodněn rozsudkový závěr, podle něhož si stěžovatelé své zodpovídání se připravili předem v ten rozum, že pouze odebírají hromadně noviny, kteréžto zodpovídání se nebylo prý ničím vyvráceno. Výtka jest bezdůvodna. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku odmítají jako nepravdivé tvrzení stěžovatelů, že šlo o pouhou úpravu hromadného odbírání časopisů, a dospívají k závěru, že šlo o organisaci a činnost spolkovou, o pokračování v organisaci komunistické mládeže, která byla v září 1922 pro činnost, státu nepřátelskou, podle §u 20 spolkového zákona rozpuštěna a její další činnost zakázána. Děje se tak řadou podrobných a věcně vesměs případných úvah, které, pokud jsou čerpány z určitých skutečností, docházejí ve výsledcích hlavního přelíčení, na nichž jsou zbudovány, plné opory. Zejména ani proti tomu nelze ničeho namítati, že rozsudek bude přesvědčení nalézacího soudu, podle něhož ono zodpovídání se stěžovatelů jest výmluvou, předem připravenou, na zjevu jistě nápadném, známém soudu z řízení v několika obdobných trestních věcech, že se totiž stejným způsobem hájili obžalovaní ve všech těchto případech, ač šlo o různá místa a o velký počet obžalovaných, sobě navzájem zcela neznámých. Některé z rozsudků, vynesných v oněch dalších trestních věcech, jakož i četnická oznámení, jichž se dovolává v naznačeném směru napadený rozsudek, byla podle záznamu v jednacím protokole při hlavním přelíčení čtena, byl proto nalézací soud podle prvního odstavec §u 258 tr. ř. oprávněn vzítí na ně zřetel v rozsudku. Stěžovatelé byli uznáni vinnými, že tajnou organisaci povahy §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky jednak založili, jednak, znajíce její účel, k ní přistoupili, pokud se týče dopustili se spoluviny na naznačeném přečinu při založení tajné organisace. Touto jejich činností byl trestný čin, jímž byli vinnými uznáni, již spáchán, dokonán tak, že na tom, zda vyvíjela organisace v zápětí skutečnou činnost, vůbec nesejde a dotyčná námítka zmateční stížnosti, která přichází vlastně v úvahu jako uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., jeví se právně bezpodstatnou. Rozsudek zjišťuje ostatně způsobem, po skutkové stránce bezvadným, že organisace spolkovou činnost také skutečně vyvíjely.

Zmateční stížnost namítá, že z toho, že stěžovatelé byli přívrženci strany komunistické a měli v úmyslu, odebíratí společně komunistické časopisy, nelze ještě vyvozovati, že zamýšleli podvracetí nynější státní formu a že tento cíl sledovali svým počínáním, kdyžť prý jednak ona

strana ve státě trvá a vyslala do zákonodárných sborů velký počet poslanců a senátorů, jednak prý šlo o časopisy nezakázané, prošetřící censurou. Nalézací soud neshledal však skutkové podstaty přečinu podle §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky v tom, že stěžovatelé odebírali společně komunistické časopisy, ani pouze v tom, že tíhli ke komunistické straně, nýbrž v tom, že jednak založili tajnou organizaci, jejímž účelem bylo podvracet demokraticko-republikánskou formu státu, jednak, znajíce účel této organizace, k ní přistoupili a konečně že někteří z nich dopustili se spoluviny na založení tajné organizace s účelem právě naznačeným. V rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku uvádí se sice nejprve, že tento účel organizace jest dostatečně zjevným již ze známého programu a z literatury komunistické strany. Než, nehledíc k tomu, že ani proti takto získanému přesvědčení nalézacího soudu nebylo by vzhledem k ustanovení §u 258 tr. ř. ničeho lze namítati, dochází onen rozsudkový závěr další pevné opory také v předchozím zjištění rozsudkovém, podle něhož šlo o pokračování v organizaci komunistické mládeže, která byla v září 1922 rozpuštěna pro činnost státu nepřátelskou. Další podklad téhož závěru shledává rozsudek v tiskopisech, nalezených četnictvem u obžalovaného H-a, zejména v nástinu akčního programu, podle něhož bude proletářská mládež bráti činnou účast na všech bojích proletariátu a se k tomu cíli podrobí komunistické straně a podle něhož má proletářská mládež býti poučena, že změnu v poměrech lze přivoditi jen diktaturou proletariátu, že tudíž uvědomělé bojovníky za revoluci dlužno vychovati z kruhů mladistvých. Tato úmluva jest zcela jasná a nepřipouští pochybností. Diktatura proletariátu znamenala by změnu v posavadních poměrech nezbytně zejména i potud, že by posavadní demokraticko-republikánská forma státu, v níž účast na správě státu béře veškeré jeho občanstvo, byla nahrazena formou jinou, značící neomezenou a nezodpovědnou nadvládu jedné vrstvy občanstva nad všemi vrstvami jeho ostatními (arg. slovo »diktatura«). Mimo to však není nejmenšího důvodu k tomu, by pojem »revoluce«, jehož se v nástinu používá v bezprostřední souvislosti s výrazem »bojovníci«, byl vykládán jinak, než v onom smyslu, který se pojmu tomu z pravidla přikládá, totiž ve smyslu převratu násilného. Právem dospěl tudíž nalézací soud k závěru, že účelem organizace, o níž jde a jež dle jeho přesvědčení sledovala cíle, naznačené v nástinu, bylo podvracet demokraticko-republikánskou formu státu. Že tento účel organizace byl všem stěžovatelům znám, rozsudek nejen výslovně zjišťuje, nýbrž toto zjištění také odůvodňuje způsobem, hovícím plně zákonu, zejména předpisu §u 270 čís. 5 tr. ř. Zjištění to stačí však k založení skutkové podstaty přečinu podle §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky i po stránce subjektivní, pokud jde o ony stěžovatele, kteří byli uznáni vinnými, že, znajíce účel organizace, k ní přistoupili. Rozsudková zjištění, vztahující se zvláště na ostatní stěžovatele, u nichž spatřuje skutkovou podstatu onoho přečinu nebo spoluviny na něm v založení organizace, opravňují však mimo to i závěr, že jejich úmysl směřoval k tomu a že jejich cílem při založení organizace bylo, uvést v život organizaci, jejímž účelem bylo, podvracet demokraticko-republikánskou formu státu. Proti tomuto závěru povahy ryze skutkové brojí tudíž zmateční stížnost opět způsobem podle §u 288 čís. 3 tr. ř. nepřípustným.